

ความสำคัญและความเป็นมาของเรื่อง

1. ความมุ่งหมายของการคนควาวิจัย

โดยที่เห็นว่าการฉาบกิจสงเคราะห์ เป็นงานที่มีคุณอนันต์ และมีโทษอย่างมหันต์ ในระยะแรกเริ่มดำเนินการ สมาชิกย่อมมีความตั้งใจให้ความสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน สมาชิกผู้ตายรายแรก ๆ จึงได้รับความสงเคราะห์จากเพื่อนสมาชิกอย่างเต็มที่ ครั้นภายหลังสมาชิกได้เฉลี่ยจ่ายเงินสงเคราะห์ศพผู้ตายเป็นเวลานานปี และบ่อยครั้งยิ่งขึ้น หากสมาชิกคนใดมีอายุยืนนานโดยที่ไม่อาจจะหารายได้ให้เพียงพอที่จะช่วยเหลือการฉาบกิจสงเคราะห์ได้ ก็จำเป็นต้องทอดทิ้งการช่วยเหลืองานฉาบกิจสงเคราะห์

นี่คือ จุดเสื่อมของงานการฉาบกิจสงเคราะห์ เพราะงานนี้จะดำรงอยู่ได้ ก็ต่อเมื่อมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น หรืออย่างน้อยก็ต้องสามารถรักษาจำนวนสมาชิกมิให้ลดลงไปเกินกว่าอัตราอย่างต่ำ มิฉะนั้นจำนวนเงินสงเคราะห์ก็ย่อมลดลงไปด้วย และเมื่อใดสมาชิกรู้สึกว่ จำนวนเงินสงเคราะห์ที่จ่ายจะไม่พอแก่ค่าทำศพ เมื่อนั้นสมาชิกส่วนใหญ่จะพากันทอดทิ้งจนสถาบันฉาบกิจสงเคราะห์ต้องสลายตัวไป ซึ่งจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่สมาชิกที่ยังมีชีวิตอยู่ทุกคน

เหตุการณ์ทำนองนี้ ได้เกิดขึ้นแล้วในนานาประเทศ จนต้องพากันเลิกฉาบงานฉาบกิจสงเคราะห์เสีย ไ้มาในทวีปยุโรป หรือทวีปอเมริกา แม้แต่ในทวีปเอเชีย ซึ่งเคยมีสมาคมฉาบกิจสงเคราะห์อย่างมากมายในบริเวณ ฮองกง มาเลเชีย และสิงคโปร์ บัดนี้ก็สลายตัวไปแทบจะไม่มีเหลืออยู่อีกแล้ว

ส่วนในประเทศไทย ประชาชนโดยทั่วไปให้ความสนใจงานฉาบกิจสงเคราะห์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าในมาเลเชีย และสิงคโปร์ เช่นกัน กระทั่งมีข่าวการฉาบหลอกลวงประชาชนในหน้าหนังสือพิมพ์โดยทั่วไป จนทำให้สมาคมฉาบกิจสงเคราะห์ต่างสลายตัวลงจนหมดสิ้น ครั้นรัฐบาลออกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 287 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2515 เข้าควบคุมและ

คุ้มครอง สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ต่าง ๆ จึงกลับเริ่มเปิดการดำเนินงานขึ้นใหม่ เพียงชั่วระยะเวลา 1 ปี ก็มีผู้ไปขอจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งสมาคม เป็นจำนวนถึง 850 สมาคม และคงมีการขอจดทะเบียนกันต่อไปอีกอย่างมากมาย

เนื่องจากการฌาปนกิจสงเคราะห์ เคยแสดงทั้งคุณและโทษมาแล้วในอดีต ทั้งยังไม่อาจจะวางหลักเกณฑ์ใด ๆ ที่จะป้องกัน หรือแก้ไขความเสียหายของสมาชิกได้ จึงเห็นสมควรที่จะศึกษาและรวบรวมเรื่องนี้ขึ้นเป็นวิทยาทาน แก่ผู้ที่กำลังประกอบการอยู่แล้ว และผู้ที่คิดจะประกอบการต่อไปในอนาคต

2. ขอบเขตและวิธีการคนคว่ำวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการวิจัยถึงหลักเกณฑ์และวิธีการอย่างมีเหตุผล ตลอดจนหลักปฏิบัติในการดำเนินการฌาปนกิจสงเคราะห์ในรูปของสมาคม และบริษัทประกันชีวิต โดยเฉพาะหลักการบริหารที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และปัญหาของการดำเนินงานซึ่งประสบมาแล้วในอดีต ควรจะมีแนวความคิดใหม่ ๆ ในการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่สมาชิก และผู้ประกอบการมากที่สุด ขอบเขตของการศึกษาการดำเนินงานของสมาคมจะจำกัดเฉพาะหลักปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 287 ส่วนขอบเขตของการดำเนินงานของบริษัทประกันชีวิต จะทำการศึกษาคลุมไปถึงการดำเนินงานในทางปฏิบัติซึ่งใช้กันโดยทั่วไป พร้อมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะการแก้ไข

วิธีการคนคว่ำวิจัยวิทยานิพนธ์นี้กระทำโดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมาย เอกสาร และสอบถามเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติการทำงานจากบุคคลผู้มีความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์โดยตรง ในงานฌาปนกิจสงเคราะห์ทั้งจาก เอกชนและราชการ

3. คำจำกัดความ

การฌาปนกิจสงเคราะห์ เป็นการช่วยเหลือกันเพื่อจัดการศพของผู้ตาย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษยชาติ เกิดจากความคิดในทาง เศรษฐศาสตร์ที่จะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินของครอบครัวผู้ตาย โดยวิธีเฉลี่ยค่าใช้จ่ายในการศพและความเสียหายของครอบครัวแต่ละราย ให้เป็นภาระของผู้ที่สมัครใจเข้าเป็นสมาชิกในสังคมนั้น

มนุษย์ได้เริ่มงานสถาปนากิจสังเคราะห์มาเป็นเวลาช้านานกว่า 400 ปีแล้ว ต่อมาจึงปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงหลักการและวิธีดำเนินการจนมีวิวัฒนาการมาเป็นรูปการประกันชีวิต การประกันวินาศภัย และต่าง ๆ กันที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน

แม้ว่าการสถาปนากิจสังเคราะห์จะมีกำเนิดมาจากความมุ่งหมายขั้นพื้นฐานเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เป็นการกุศลซึ่งในบางครั้งจะแฝงความมุ่งหมายในทางการค้าไว้ก็ตาม แต่การประกาศนโยบายเพื่อการกุศลก็เสมือนเป็นใบเบิกทางไปสู่การขยายงานการสถาปนากิจสังเคราะห์ในประเทศไทย ซึ่งพลเมืองส่วนใหญ่นิยมการบำเพ็ญกุศลมากที่สุด

ในประเทศไทย มีวิถึความอารามซึ่งเป็นศูนย์การกุศลโดยทั่วไป แทบทุกตำบล อำเภอ และจังหวัด การสถาปนากิจสังเคราะห์จึงสามารถอาศัยวัดเป็นที่ขยายตัวได้อย่างง่ายดาย การอ้างวัตถุประสงค์ว่าจะช่วยเหลือสังเคราะห์ครอบครัวของผู้ตาย และจะแบ่งผลประโยชน์ไปบำรุงวัด ซึ่งนับว่าเป็นการกุศลนั้นเป็นการเพียงพอแล้วที่การสถาปนากิจสังเคราะห์จะได้รับการต้อนรับจากประชาชน

เหตุนี้เอง จึงไม่น่าสงสัยว่าทำไมประเทศไทยจึงมีบริษัท และสมาคมสถาปนากิจสังเคราะห์อย่างมากมาย

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การสถาปนากิจสังเคราะห์เป็นเรื่องใหม่ซึ่งทางราชการได้ออกกฎหมายขึ้นเพื่อควบคุมการดำเนินงานให้เป็นแบบเดียวกัน โดยมีแนวหลักวิธีการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนรวม แต่ในขณะเดียวกัน การดำเนินงานสถาปนากิจสังเคราะห์ในทางชาติต่างล้มเลิกไปนานแล้ว เพราะปัญหาเกิดขึ้นอย่างมากมายซึ่งไม่มีผู้ใดสามารถจะแก้ปัญหานั้นได้ จนต้องพัฒนาจากระบบการสถาปนากิจสังเคราะห์ไปสู่ระบบอื่นแทน เช่นระบบการประกันสังคม และระบบการประกันชีวิต

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ จะเป็นเอกสารชิ้นแรกที่จะเปิดเผยการดำเนินงานของสมาคมและบริษัทประกันชีวิต รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ซึ่งผู้ประกอบการและสมาชิกประสบ เพื่อให้บุคคลโดยทั่วไปได้ตระหนักถึงผลดี และผลเสียของงานประเภทนี้ ทั้งจะเป็นทางไปสู่ระบบอื่น ๆ ซึ่งมีอันตรายน้อยกว่างานการสถาปนากิจสังเคราะห์ แต่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกันในการให้ความช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน

การฉ้อโกงกิจการ เพราะเป็นงานที่ง่ายแถมการเริ่มเปิดดำเนินการ เพราะไม่จำเป็นต้องใช้การลงทุนเบื้องต้นมากมาย เนื่องจากสมาคมฉ้อโกงกิจการเปรียบเสมือนตัวกลางซึ่งนำเงินส่งเคราะห์ศัพจากสมาชิกผู้มีชีวิตอยู่ไปยังสมาชิกผู้ตายเท่านั้น ถ้าผู้ที่จะประกอบการ ไม่ได้ศึกษาปัญหาและข้อแก้ไขอย่างละเอียดแล้ว อันตรายจะเกิดขึ้นแก่ผู้ประกอบการและสมาชิก ดังเช่น มีข่าวการหลอกลวงอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์ทั่วไป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นการเปิดเผยเรื่องราวทั้งหมดของการฉ้อโกงกิจการ ช่วยให้คุณค่าในการแล้วไต่สวนมากขึ้น ช่วยชี้ให้เห็นถึงคดีจะดำเนินการได้โดยตรงอย่างถี่ถ้วน ช่วยให้คุณที่จะสมัครเป็นสมาชิกโครงการปัญหาต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิก และช่วยให้ฝ่ายรัฐบาลได้เล็งเห็นข้อเสียเพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายการส่งเสริมงานประเภทนี้ไปสู่ระบบอื่นที่ดีกว่าต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย